

(המשך מעמוד 38)

מרגישה? זו היתה הפעם היחידה שהיא שאלה אותי איך אני מרגישה. כשראש-המשלה בא לביקור, איימתי שאני אדבר לפניו על מה שקורה בכלא, אז סגרו אותי בתא ר' שיחררו אותי רק אחרי שהוא הלך. להיות סגורה זהו שם של עונש. יפה מספרת על מיקרה בו קיבלה עונש שכזה. פעם הייתי בתורנות מיטבח עם עוד בחורה. כשגמרנו את המיש מרת, ראינו שחסר סכין. חיפשנו אותו בכל מקום ולא מצאנו אותו. הכנסתי ידיים לתוך כל הובל, אבל סכין לא היה. הסוהרות שארגיעו עשו עלינו חיפוש ולא מצאו. מייד סגרו את כל האסירות בתאים ועשו חיפוש יסודי. לסכין לא היה זכר. אז אמרה לי המנהלת שחוששים כי שהעברתי את הסכין לאסירה מפור-

המשך מעמוד 38) כשגמיעה לכלא בחורה חדשה, ה'ותיקות ישר נדלקות עליה. מנסות להתחיל איתה: לא כמו אצל הגברים, ככוח ובאלימות. הן מנסות לפתות אותה בסגירות ובקפה, כי זה מה שיש בכלא. קל לפתות בחורה חדשה. היא המומה ומפחדת, ואז באה ותוקה ומציי עה לה הסות. הגנה פיסית? אין דבר כזה בכלא נשים. אף אחת לא תציע רבר כזה ואף אחת לא תנסה להתחיל עם מישהו בכוח. מגיעים לזה לכר. במיוחד ה' אסירות ששפוטות לתקופות ארוכות. החברויות הכי יפות נגמרות לרוב, כשאחת מבנות-הזוג משתחררת. יש בודרות שהמשיכו כזה גם אחרי שהש' תחררו. יש אסירה צעירה יפהפיה, שהשתחררה ובכל זאת שומרת על קשר עם החברה מהכלא. יש גם כאלה

אסירה לשעבר חסן הסכין נעלמה

סמת ואני מקבלת. להיות סגורה. זאת אומרת, להיות נעולה בתא 23 שעות ביממה, ורק שעה אחת אני יכולה לצאת.

הפעם החלטתי לא לוותר, כי ידעתי שאני צודקת. לאסירה השניה שעבדה איתי לא עשו כלום, כי היא היתה מלשנית. אמרתי למנהלת: אם אני מקבלת עונש והיא לא, אני פונה לבג"ץ? המנהלת רק שמעה בג"ץ, ישר ויתרה לי על העונש. לאור הקשיים והסבל שבחייה הכלא, כפי שהן מספרות, נפוצים בכלא יחסים לסביים. הסיבה לכך היא הצורך הנפשי בכדונג. מירי: יש המון לסביות בכלא, המון. לא רק כאלה שמגיעות לכאן עם נטיות כאלה. יש הרבה בנות שמגיעות, והמישפט הראשון שהן אומרות הוא:

שהגיעו לכלא סטרייטיות, וגם אחרי שהן השתחררו הן ממשיכות להיות לסביות.

אבל עם לב-זהב

שתמה תקופת-המאסר של יפה ומירי הן השתחררו לרחוב ה' מוכר להן כליכר. יפה: אין לי מיש' פחה ולא היה לי לאן ללכת. פתחו לי את שער הכלא ואמרו לי: שלום! עמדתי מהעבר השני של הכלא ולא ידעתי לאן ללכת. לפני השיחרור הבטיחו לי המון הבטחות והבטחות והבטחות. במציאות לא קרה כלום. שום תוכנית-שיקום. שנתיים ישבתי בכלא לחינם, תסם, במקום שיעורו לי בתקופה הזאת, שישקמו אותי, במקום

את שונאת להתרחק?

(המשך מעמוד 25)

על הידירות שנרקמה בינה לבין עטרה היא מדברת בטיבעיות, כאילו לא מפרידות בנייהן 17 שנים. הראיתי לעטרה מתברות שכתבתי. עטרה התלהבה מהחומר, והציעה לי להוציא ספר. אני הסכמתי. לפני שהספר יצא, היו לי המון ציפיות. לא יודעת להסביר בדיוק למה ציפיתי, אבל היה לי ברור שמהוה ישתנה, שהחיים אחרי שהספר ייצא יהיו שונים מצורת-החיים לפני שהספר יצא. חששתי גם שכולם יתייחסו אליי אחרת. להפתעתי הרבה, זה לא קרה. הנה, הספר יצא והכל נשאר אותו הדבר. אני אותה איריס, אמה שלי מדברת איתי על הלימודים שאני צריכה להשלים. וסכתא מדברת כרגיל על הצבא.

יזקוקהדינור חששתי שיעופו באוויר נשאר רק ברמיון שלי.

דבר אחד כן השתנה. התחילו לפשפש לי בחיים האישיים. לשאול שאלות אישיות על דברים שלא רציתי שידברו עליהם, דברים שעדי הוצאת הספר היו שלי בלבד ועתה כבר לא.

בהתחלה נורא נבהלתי מזה. אני שים היו מתקשרים ושואלים כאלה שאלות אישיות. עכשיו התרגלתי.

שבועיהספר היא לא עמדה בדוכן הספרים ליד הספר שלה. פחדתי מה' תגובות. לא רציתי לראות מה קורה.

נגיל 17 ספר. מה הלאה? קודם כל, הצבא. בהתחלה חששתי לא לשרת בצבא. זה לא התאים לי... שלחו לי המון צווייגוס ולא עניתי לאף אחד מהם.

בשבוע שעבר קיבלתי מיברק. בר' גע הראשונה נורא שמחתי. פעם ראשונה בחיים שאני מקבלת מיברק אישי. פתחתי אותו כהנאה ובגאווה, ואז ראיתי שזה מהצבא. היה כתוב שם 'אזהרה אחרונה', ולידה היו כערך עשרים סימניקריאה.

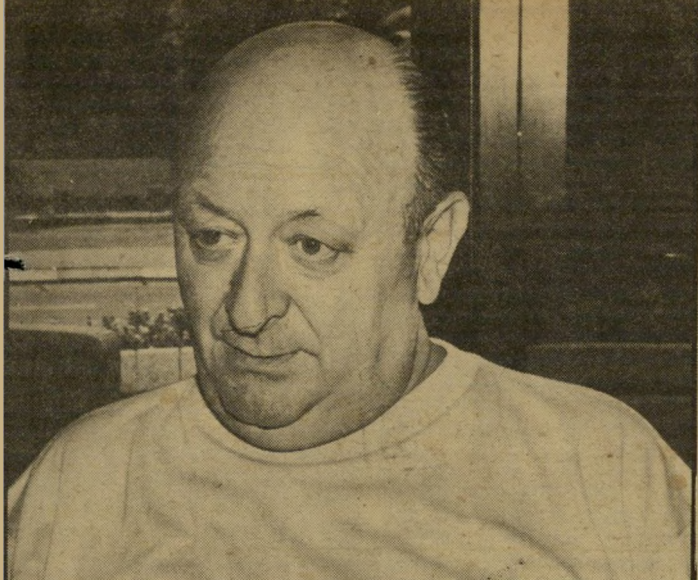
זו היתה האזהרה האחרונה העשירי רית שקיבלתי. אבל הפעם אני אלך. בצבא אהיה סוף-סוף עם בנייגילי. נראה איך זה יהיה.

על ספר שני אני לא חושבת כרגע. אני מרגישה מרוקנת מהספר הזה. אחרי שאתמלא שוב, אכתוב עוד ספר. אני גם רוצה לכתוב תסריטים לסרטים. יש לי בראש תסריט על נסיעה באוטובוס. אנשים לא שמים-לב, אבל האוטובוס זה עולם ומלואו. פעם, התרככות בנוסעים ודמינתי עליהם כל מיני דברים. ראיתי אדם רתי המכניט בשאט-נפשו על בחורה שהתיישבה לידו, מאחוריו ישבו שתי נערות צעירות לכושות בכגדים ציב' עוניים וצבועות בלאק, ערבי דיברו על בניי ציחקו כל הזמן. ערבי שלעה בתחנה זכה למכטים מזלזלים. אני יכולה להמשיך ככה על כל הנוסעים.

כל דבר בחיים הוא מעניין. צריך רק לדעת איך להתחבל. אמא של איריס יושבת בצד ומקשיבה. בספר כתבה נויה על אמה אמא שלי עם הבגדים הזרוקים הנצחיים שלה, עם השיער הארוך הצבוע כתום, עם הציפורניים הצבועות בלאק כחול, כבר לא יכלה להסתיר את העובדה שהיא מודקנת. ומה יותר קשה מלהדוקן בעצב כאשר משהו מבשיל לידך? אז כל הזמן רבנו.

אמא של איריס אומרת: לא, זה בכלל לא פוגע בי. שתכתוב מה שהיא רוצה. מה רדתי על הספר? בסדר, יש קטעים ארוכים מדי שאפשר היה לקצר. אבל איריס לא סופרת מיק' צועית. יש בספר בנות עצומה. נחכה ונראה איך הדברים יתפתחו הלאה. איריס עצמה מעקמת את הפרצוף למשמע הביקורת הסיפרותית של אמא.

על קטע אחד בספר איריס מסכימה ולהודות כפה מלא שזו היא המדוברת. האני מתאהבת בקלות בנשים. כך בספר, ואיריס אומרת: כן, כזאת אני. הולכת ברחוב ומוקסמת מאנשים, עומרת בתור לאוטובוס ומתאהבת בכולם. אני פתוחה לקשר ומשתדלת למצוא אצל כל האנשים את הדברים החיוביים. רק אותם.

שחקן רנאי. לא מתוך כבוד המת, אלא מתוך כבוד החיים!

נשים מדברים הרבה על זה ש' אני שותה. אני יודע. לא מעניין אותי.

בעצם, כן מעניין אותי. אני מרגיש עצמי נפגע.

יכולים גם להפיץ עלי שאני קלפ' טומן, אז מה? אם מישהו יוכיח שאיחד' תי לחזרה או שאיני מתפקד, אז אתחיל לראוג. אם יוכיחו שאיני מסוגל למלא תפקיד מסוים בחיים בגלל זה — אתרגו.

אני שותה הרבה, אבל אילו היתה לי בעיית שתיה — הייתי נלחם נגד זה.

אומרים שיש לי? נו, אילו הייתי מקשיב ברצינות לכל מה שאומרים — הייתי צריך לחדול לשחק בגיל 10.

כבר אז אמרו עליי שחקנים אחרים שאני מחוסר-כישרון לחלוטין.

מדוע הפיצו עליי שמועה שאני שור' תהז כי אני שותה. אני שותה הרבה, אבל אני שתיין. בקנה-מידה אירופי, אינני חושב שאני יוצא-דופן במיוחד. כמה כוסות אני שותה ליום? כמה שבל לי. יש ימים שמתחשק לי יותר, ויש גם ימים שלא כליכר מתחשק לי. לתאיטרורדבינמה היו פעם שתי כניסות לשחקנים, וקורה ששחקן יר' שב במיננון בזמן החזרות. ממיד בהגתי לשבת שם. אני תמיד מחזיק כוסית ביד, ושחקנים שהיו עוברים כמיננון 18 פעמים ודאי חשבו ששתיתי באותה פע 18 כוסיות.

האמת היא שאני מסוגל להחזיק בכוסית אחת שעתים.

מה אני אוהב לשתות? אני באמת' כל דבר אוהב לשתות בירה. אחר-כך — כאל דבר טוב, לפי מה שמתאים, לפי מצב-הרוח. אני באמת אוהב לשתות. לא אני לא משתכר, מפני שאני יודע מה לשתות, היכן ומתי. בארץ עוד לא התפתחה תרבות' שתייה.

זה מזכיר לי שפעם-פעם, בשנים ה' ראשונות לקום המדינה, נכנסתי למיס' עדה טובה בתל-אביב. אחרי המרק ביקשתי מנה עיקרית. אמרו לי: יש כשר. שאלתי: איזה כשר? הסתכלו עליי בתימהון, חשבו שאני אידיוט, אז לא היו בארץ כמה סוגי כשר. הכירו רק בשר-עוף.

הבאתי את בכר

יש לי, כמוכן, הג'מעה של יום שיר' שי בצהריים. שנים ארוכות ישבתי בחבורה של אנשי-שלומי, מבחינה פר' ליטית, בהמוזג בבנייהודה. ישבו איתי אנשים הישיבים למחנה הלאומי.

דווקא בשנים האחרונות אני נמצא יותר בחברת הבראנו'ה. איפה אנחנו שותים? בבית-הסופר. כן, בעיקר כי מיישישי. גילינו גם מקומות חדשים במהלך השנים. האלה. למשל גיליי תי — אני גיליתי — קיוסק קטן ברחוב יפרת-לאביב. אחר-כך הבאתי את אהרלה' בכר, אורי פורת, שייקה ברפורת, ינוש ברקדמא, ינקלה' אגמון. אפילו כוכבי שמש יושב איתנו. אהרלה' כבר לא כתב בעיתונו את הכתובת של המקום, כדי שזה יהיה רק שלנו, שלא יסתפחו.

לפני שנסע לארצות-הברית, סידר אותנו. הוא כתב את הכתובת המדר' ייקת בעיתונו, ומאו לא ניתן היה להר' כנס לשם מרוב ציפיות. חבל. התלהב' תי מהמקום הזה, מפני שיש לו ניחוח שכמעט הלך מהעולם, מעין בית-מר' זה. מה עושים בישיבות הארוכות הא' להז? יש לנו שולחן קבוע, שמישהו מבחוק לא יכול להצטרף אליו, פשוט לא ירגיש בנוח. אנחנו מגיעים בימי שישי בסביבות הצהריים. לפעמים א' חננו בקשר טלפוני זה עם זה במשך השבוע. לי יש קשר כזה עם שייקה ברפורת.

לא חובה להגיע בכל יום שישי. אם מישהו לא בא — שואלים איפה הוא. אנחנו אוכלים — מדובר על אנשים שאוהבים לאכול — וכן, שותים. בעיקר אוהבים — בירה.

יושבים, שותים, מדברים. עד שק' מים נגודים למקום אחר.

כן, השולחן כולו קם והולך. מדברים הרבה על פוליטיקה, לא מתוכחים, מפני שאנחנו יודעים זה את ריעותיו הפוליטיות של זה. בדרך-כלל אנחנו עוקצים זה את זה. כשאורי פורת נמצא, אז הצד שלי (הימני) רגוע. הוא אוהב לעקוף. פעם הצטרף אלינו גם גד יעקובי. ניסים עזיקרי, שנחשב לבן המאומץ שלי ושל ליה אשתי, והמשך תגע אחרי מאכליה, מצטרף מדי פעם.

מה רדתי על 'שותים שיבעה' לזכר בכר? אינני בטוח שהייתי רוצה שני' ציחו אותי בשתייה, כמי שהיה שתיין. זוהי הזדמנות טובה — טובה' אינה מילה טובה לגבי מוות — לחבר'ה להיפגש.

מדוע שותים לזכרו? כי הוא שתה. יש בארץ בימאי הונגרי בשם פרטוש. הוא סיפר לי פעם בעלכון נוראי על מישהו ששאל אותו על שחקנית הני' גרית ידועה, שהיתה גם שתיינית. היא עדיין שותה? פרטוש כליכר נעלב ר' שאל אותו: מדוע אינך שואל האם היא עדיין שחקנית כליכר נהרדת? השתייה זה עניינה הפרטי? אולי אני שים, שיש להם בעיית-שתייה, הרגישו צורך לגייטימציה והחליטו לשתות לזכר אהרלה' כדי להראות 'שגם אהר' לה בכר שתה?'

אם זה אקט חינוכי? מי ששותה לא חייב דווקא לחשוב על חינוך, שיכתבו על זה וכל זה. אני קצת מסתייג מהשותים שבעה, אבל לולא הייתי עסוק בחזרות של הצגה חדשה — בית-ספר לנשים של ויליאם קס' פיר, שם אני מגלם את אחד התפקידים הראשיים, הייתי מצטרף לזה. לא מתוך כבוד-המת, אלא מתוך כבוד-החיים.

נופל כמו חתול

נשים מפיצים מתוך כרות שאני שתיין מועד. אולי מתוך רוע-לבני של לשאול פסיכיאטר.

חוסר-הידע גם משחק כאן תפקיד. אני נוסע לעיתים קרובות להונגריה, מולדתי, שם שאלת-השתייה בכלל לא עולה. להיפך — שם אנשים שותים